

JOHN STEINBECK

Me tusameele talv

Inglise keelest tõlkinud
Harald Rajamets

„Loomingu Raamatukogu kuldsari“
SA Kultuurileht

Algupärand:

John Steinbeck
The Winter of Our Discontent
Heinemann
London Melbourne Toronto
1961

Redigeeritud trükk väljaandest
John Steinbeck „Me tusameele talv“
Loomingu Raamatukogu, 1963, nr 48-51
Tallinn, Ajalehtede ja Ajakirjade Kirjastus

Toimetanud ja korrektuuri lugenud Katrin Kern
Kujundanud Maris Kaskmann

© 1961 by John Steinbeck | Copyright renewed Elaine Steinbeck, Thom Steinbeck,
and John Steinbeck IV, 1989
© Tõlge. Harald Rajametsa pärija ja Loomingu Raamatukogu, 2026
© Kaanefoto. McFadden Publications, Inc, 1939, Vikipeedia, avalik omand

Trükkinud Tallinna Raamatutrükikoda

ISSN 2674-4678 (trükis)
ISSN 2674-4686 (epub)
ISBN 978-9908-858-02-9 (trükis)
ISBN 978-9908-858-01-2 (epub)

*Bethile, mu õele,
kelle tuli põleb heledalt*

ESIMENE OSA

ESIMENE PEATÜKK

Kui ilus kuldne aprillihommik Mary Hawley äratas, pööras ta end mehe poole ja nägi, et mees tegi talle konnanägu, väikesed sõrmed suunurkades.

„Sa oled rumal, Ethan,“ ütles Mary. „Sul on jälle kometituju peal.“

„Oh ütle, preili Hiireke, kas tuled mulle mehele?“

„Said silmad lahti, ja kohe lollused peas?“

„Nüüd käes on meil see päev, nüüd käes on meil see hommik.“

„Paistab, et jah. Kas sul on ka meeles, et täna on suur reede?“

Mees ütles õõnsa häälega: „Alatud roomlased rivistuvad Kolgata teel.“

„Ära teota jumalat! Kas Marullo laseb sul kell üksteist poe sulgeda?“

„Kullakallis tibulilleke, Marullo on katoliiklane ja peale selle itaallane. Vaevalt et ta üldse nägu näitabki. Pean lõunat, kuni hukkamine on läbi.“

„See on palverändaja jutt. Aga nii ei ole ilus.“

„Rumalus, lepatriinuke. See on mul ema poolt. Mereröövli jutt. Ja see *oli* ju hukkamine, sa tead küll.“

„Polnud nad mingid mereröövliid. Sa ise ütlesid, et vaalakütid ja et neil pidid olema mingid paberid sellelt sinu kontinentaalkongressilt¹.“

„Laevadel, mille pihta nad tuld andsid, peeti neid röövliteks. Ja need Rooma sõdurid pidasid seda hukkamiseks.“

„Nüüd ajasin sind vihale. Rumalana meeldid sa mulle rohkem.“

„Ma olengi rumal. Seda teab igaüks.“

„Sa ajad mul oma jutuga alati pea segi. Võid uhke olla: ümberasujad palverändurid ja vaalaküttidest kaptenid – kõik ühes perekonnas.“

„Aga kas nemad võivad?“

„Mida? Mis sa sellega mõtled?“

1 Nii nimetatakse kahte Philadelphias peetud kongressi (1774 ja 1776); esimene neist valmistas ette avalikku vastupanu Inglismaale ja teine kuulutas välja Ühendriikide iseseisvuse. – Siin ja edaspidi tõlkija märkused, kui pole märgitud teisiti.

„Kas minu suured esivanemad võivad selle üle uhked olla, et nende järeltulija on armetu poesell armetus itaallase poes sellessamas linnas, mis ükskord oli kõige täiega nende oma?“

„Sa ei ole poesell. Sa oled rohkem nagu juhataja, pead ise arveid ja viid raha panka ja tellid kaupu.“

„Tõsi jah. Ja pühin ise põrandat ja ukseesist ja kannan pühkmed välja ja rooman Marullo ees, ja kui ma oleksin kuradi kassiroju, püüaksin Marullo hiirigi.“

Mary pani talle käe ümber. „Parem juba rumal olla,“ ütles ta. „Palun ära vannu kurja suurel reedel. Ma armastan sind.“

„Hea küll,“ vastas mees viivitades. „Nii nad räägivad kõik. Ära arva, et sa võid sellepärast veel naisemehe kõrval alasti lamada.“

„Ma tahtsin sulle lastest rääkida.“

„Pandi vangi või?“

„Juba jälle sa janditad. Las nad räägivad sulle parem ise.“

„Aga miks sina siis...“

„Margie Young-Hunt lubas mulle täna jälle kaarte panna.“

„Ja lugeda nagu raamatust? Kes on Margie Young-Hunt, mis teel meid, karjuseid, ta võlus...“

„Tead... kui ma oleksin armukade... öeldakse, et kui mees teeb, nagu ei näekski ta ilusat tütarlast...“

„Ah see või? Kena tütarlaps küll! Kaks korda mehel olnud.“

„Teine mees suri ära.“

„Süüa tahaks. Sa äkki usudki seda jama?“

„Margie ütles venna kohta kõik õieti. Et üks lähedalt sugulane.“

„Üks minu lähedalt sugulane saab laksu vastu tagumikku, kui ta kohe söömist ei säti...“

„Silmapilk. Munarooga?“

„Käib kah. Ei tea, miks seda suureks reedeks nimetatakse? Mis temas suurt on?“

„Ah sind küll!“ hüüdis Mary. „Muud sul pole kui naljad.“

Kohv oli juba valmis, munad ja röstitud sai taldrikul, kui Ethan Allen Hawley ennast akna juurde väikese laua äärde poetas.

„Mõnus olemine,“ ütles ta. „Miks öeldakse küll suur reede?“

„Kevad,“ kostis Mary pliidi juurest.

„Kevade reede?“

„Kevade palavik. Kas lapsed on üles tõusnud?“

„Mis sa veel ei taha! Väikesed laiskvorstid. Ajame nad õige üles ja nahutame läbi.“

„Küll sa võid ilget juttu rääkida, kui sul sihuke tobe tuju on. Kas lõunavahel tuled koju?“

„Ei tule.“

„Miks?“

„Naised. Kerged trehvamised. Võib-olla selle Margiega.“

„Jäta juba see jama, Ethan! Margie on hea sõber. Ta annaks kas või särgi seljast ära.“

„Jah? Ei tea, kust ta selle särgi saab?“

„Jälle sihuke palverändaja jutt!“

„Veian kihla, et oleme sugulased. Tema on ka mereröövli tõugu.“

„Oh, ära aja rumalusi! Säh, võta nimekiri!“ Mary pistis selle Ethanile rinnatasku. „Päris pikk tuli. Aga lihavõtted on ukse ees, pea meeles, ja ära unusta kaht tosinat muna! Sa jääd veel hiljaks.“

„Tean isegi. Ega muud, kui et Marullol jääb läbimüük kaks-kümmend viis senti kasinamaks. Aga milleks kaks tosinat?“

„Värvida. Allen ja Mary-Ellen palusid. Noh, mine juba!“

„Hea küll, mu nõgilill... Aga las ma lähen enne üles ja peksan Alleni ja Mary-Elleni maast lahti.“

„Sa hellitadki nad päris ära, Eth, tead isegi.“

„Jää hüvasti, oo riigi lipulaev,“ hüüdis Ethan ja astus võreust kinni kõmmutades välja kuldrohelistesse hommikusse.

Ta pöördus ümber ja silmitses ilusat vana maja, oma isade ja isaisade kodu, valgeks värvitud laudvooderdist ja kilpkaarakent eesukse kohal, Adami stiilis kaunistisi ja „leselava“ katusel. Maja seisis tänavast eemal, aia roheluses keset saja-aastasi, mehejämehämeid, pungadest pakil sireleid. Jalakad Jalaka tänava ääres puudutasid üksteist vastsetest lehtedest kollaste okstega. Päike oli just jätnud pangahoone, sädeles nüüd gaasivabriku hõbejal tornil ja meelitas vanast sadamast üles soolakat, vetikate joodihõnguga segatud lõhna.

Hommikusel Jalaka tänaval oli ainult üks hingeline, härra Bakeri punane setter, pankuri peni, Punane Baker, kes astus pikkamööda ja väärikalt, vahetevahel peatudes, et nuusutada nimekaarte jalakate tüvedel.